

Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe'

Opricht op 12 november 1974
Omvat de plaatsen Geertruidenberg, Raamsdonk en Raamsdonksveer

KringNieuws

Hart voor Historie

Colofon

41e jaargang, nummer 6,
juli. 2015
KringNieuws verschijnt 8x
per jaar

Secretariaat:

Nassastraat 13 4931 XE
Geertruidenberg
Telefoon: 0162-520519

e-mail:

info@oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Redactie:

John François

Kopij voor KringNieuws
john.francois@hotmail.com

Sluitingsdatum kopij:

26 februari 2015

Druk: Ergon, grafimedia te
Eindhoven

Afzonderlijke hoogtepunten:

Opening tentoonstelling	1/2
Dankwoord en excursie	3/4
Uitnodiging	4
Onthulling	4/5
Divers nieuws	6

Bezoek onze website!

Ga naar:

www.oudheidkundige-kring-geertruidenberg.nl

Speciale aandacht

www.canon-geertruidenberg.nl

Rekeningnummer:

Rabobank
NL42 RABO 0115 6003 10
KvK nr. 40271212

OKG tentoonstelling : van start

De OKG tentoonstelling neemt u mee op een treinreis van Lage Zwaluwe tot 's-Hertogenbosch. Dankzij AVRI bloem- en plantencentrum te Dongen, rijdt er een heuse modeltrein, en met een druk op de knop stapt u als het ware in vanaf station Lage Zwaluwe en maakt u een reis van Lage Zwaluwe tot 's-Hertogenbosch door de geschiedenis van deze Indrukwekkende spoorlijn van de Nederlandse Staatsspoorwegen vanaf 1880; voor passagiers in gebruik tot 1950.

Opening

Onder de belangstelling van 150 genodigden, opende de burgemeester van Geertruidenberg, mw. drs. Willemijn van Hees zaterdagmiddag 27 juni jl., ondersteund met een luid binnenrijdende trein in de kerk, met een druk op de knop de stoomtrein, de 'Expo 2015: De Langstraatspoorlijn van Lage Zwaluwe tot 's-Hertogenbosch' in beweging. Tevens werd met deze handeling ook de kunsttentoonstelling van de culturele commissie van de Geertruidkerk geopend.

Onder de gasten bevonden zich de heer Jan van Groos, wethouder van Waalwijk, mevrouw Lilian Lambrechts namens het gemeentebestuur Made en Drimmelen. Mevrouw Margot Mulder, wethouder van de gemeente Heusden, heeft zich moeten verontschuldigen wegens representatieve verplichtingen elders. Namens de Culturele Commissie van de Geertruidkerk, heette Ad van Dongen de aanwezigen van harte welkom, en sprak hij een verhelderend woord over elke individuele kunstenaar die ook zijn of haar werkstukken exposeert in de Geertruidkerk.

Foto's Wim van Alphen

De 2e inspreker, Gerard van Esch, voorzitter van de Stichting Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen, waarin ook Stichting Spoorbrug Geertruidenberg en Stichting Langstraatspoorlijn West

deelnemen, benadrukte vooral de herontwikkeling van de opgeheven spoorlijn.

Die herontwikkeling is in het heden reeds duidelijk zichtbaar en volop in gebruik als een veilige vrij liggende fietsroute over de historische spoordijken en historische bruggen van Drunen tot Raamsdonk, het fraaie Stadspark in Waalwijk van 4 km lengte het smalste en langste Stadspark van Nederland, en het fantastisch natuurgebied bij de Moerputten waar industrieel erfgoed en natuur zich omarmd hebben in het Nationaal Park De Moerputten. Waarbij hij zijn woorden onderstreepte met de toekomstvisie: de fietsroute vanaf Raamsdonk door te zetten naar Lage Zwaluwe. Om zijn woorden te citeren:

Stelt u zich eens voor:

- De ontsluiting door een fietspad van 's-Hertogenbosch tot Lage Zwaluwe zou West-Brabant in één klap huizenhoog op de toeristische en fietsverkeerveilige kaart zetten. De expositie toont u een inspirerende animatie van die beoogde fietsroute over de oude spoordijken. Belangrijk hiervoor is dat bij de reconstructie van Knooppunt Hooipolder, er fietsoverbruggingen komen over de A59 en A27'
- De "Sprong" over de Dongemond en A27. Een toeristische verbinding vanaf dit fietspad naar Breda, Oosterhout, Geertruidenberg, Waalwijk, Heusden, en 's-Hertogenbosch als cultuurhistorische steden en winkelcentra (!), Denk hierbij aan o.a. Breda Oranje Stad en Den Bosch (Jeroen Bosch jaar).
- Fietsverbindingen naar Nationaal Park De Biesbosch en De Efteling als internationale toeristische hoogstandjes.
- Wat een kansen om die toeristische verblijfsduur in Brabant met dááágen te verlengen!

En om Gerard van Esch, verder te citeren:

'De economische rol van het Langstraatspoortracé is nog lang niet uitgespeeld. Als dit uitgewerkte plan doorgaat dan ontstaat een lange veilige en comfortabele fietsverbinding met grenzeloze mogelijkheden voor de ontwikkeling van duurzaamheid, mobiliteit, beleving historie, toerisme en recreatie.

Foto's Wim van Alphen

Als 3e en niet onbelangrijk inspreker, sloeg de Burgemeester in haar inleiding aan de hand van een aantal citaten, poëtisch een brug van reizen naar kunst.

De burgemeester onderschrijft ook de ambities met het doorzetten van het Halve Zolen Fietspad tot Lage Zwaluwe. De samenwerking van de gemeenten Heusden, Waalwijk, Geertruidenberg en Made en Drimmelen, kan tot het beoogde resultaat leiden.

De openingsceremonie werd tussen de sprekers door muzikaal omlijst door mezzosopraan Wilma Vermeulen en pianiste Elena Eremich. Na het officieel openingsprogramma was er voor alle aanwezigen ruimschoots gelegenheid te genieten van de kunstexpositie en de expositie over de Langstraatspoorlijn. Muziek liefhebbers vonden het helaas jammer dat het 2e deel van het openingsconcert niet anders meer dan achtergrondmuziek bij het informele samenzijn was. Gelukkig hadden de sopraan en pianiste hiermee zelf geen probleem.

Onze Kring organiseert hiermee voor het 3e opvolgende jaar, een fraaie tentoonstelling. In 2013 was het thema : Industrieel Erfgoed Geertruidenberg, in 2014 : 100 jaar Elektriciteit Geertruidenberg, en nu in samenwerking met Stichting Spoorbrug Geertruidenberg, : De Langstraatspoorlijn, van Lage Zwaluwe tot 's-Hertogenbosch: Verleden – Heden – Toekomst. U kunt er dagelijks een kijkje nemen – toegang gratis – tussen 13:30 en 17:00 uur, uitgezonderd de zondagen, 2 augustus en 6 september. Prachtige foto's en filmbeelden nemen u mee in het Verleden, Heden en Toekomst. U treft mooie maquettes en diverse spoorwegattributen aan.

Neemt u eens een kijkje op onze expositie, en doe dat niet alleen, maar neem zoveel mogelijk familie, vrienden of buurtgenoten mee. De expositie is ook

een feest van herkenning, want hoe kort geleden is het nog maar, dat u zelf, of uw ouders, verwanten, burens of wie ook, dagelijks of exclusief de trein instapte, naar het werk, naar de ULO in Raamsdonksveer, de HBS in Waalwijk, of voor een uitje naar Den Bosch. Dagelijks zijn er 2 suppoosten die u met alle plezier rondleiden, of als u dat wilt, fijn zelf laten rondkijken en u laten verbazen over die fraaie historische Langstraatspoorlijn, die nu verleden is, maar dankzij de fietsroute die ontwikkeld wordt, weer springlevend is.

Foto Wim van Alphen

OKG expositie 2015: De Langstraatspoorlijn, van Lage Zwaluwe tot 's-Hertogenbosch.

In zijn openingswoord sprak de voorzitter van de Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen, de heer Gerard van Esch, al zijn enorme waardering uit voor het fantastische resultaat dat de werkgroep na maandenlang intensieve arbeid, heeft klaargespeeld. Spontaan riep hij alle aanwezigen op voor deze vrijwilligers hartelijk te applaudisseren. En dat klonk luid door de kerk.

Ik wil zijn spontane waardering op de opening, graag hierdoor onderstrepen. Om nu wel bij naam te noemen, *Jan Kommers, Zanza Loupias, Cock Vrijenhoek, Henk Anemaat, Piet van der Ploeg, Jan Domenie, Cees Kerst, John François, Cor Knoop, Anton Krols, Wim van Alphen, Corrie van Wietmarschen, Jan Serraris*, hebben met elkaar een geweldig fraaie tentoonstelling weggezet in de Geertruidkerk. In de maanden vanaf januari 2015 is nagenoeg wekelijks overleg gevoerd, heeft zo ieder zijn eigen taken weten uit te voeren, en is het vooral in de laatste 3 maanden op hard werken aangekomen.

Henk heeft ontzettend veel werk verzet met zagen en timmeren, Piet en Henk daarnaast enorm ijverig gewerkt in het atelier van Piet, aan het vele malen sauzen en verven van de panelen. Van blauw, groen, rood, naar wit, en vervolgens naar twee kleuren okergeel in een precies patroon van een zelfde pijl en bies. Jan Kommers heeft maandenlang zijn apparatuur en creativiteit ingezet om de kwaliteit van de foto's te optimaliseren, en hoe. En ondanks haar job in Limburg heeft Zanza met grote inzet getekend voor de vormgeving van de tentoonstelling en met haar partner Paul, de eerste drie dagen van haar eigen vakantie

ontzegd om de tentoonstelling mee in te richten. En dan: dáár staat-ie : de tentoonstelling : De Langstraatspoorlijn, in de Geertruidkerk:

Uit de spontane reactie van de aanwezigen zaterdag jl. bij de opening, zondag bij de eerste openingsdag voor publiek, en deze dagen al weer, horen wij niet anders dan positieve geluiden. Men vindt het prachtig dat er zo'n tentoonstelling is gekomen, men haalt eigen herinneringen op, men heeft verhalen en wetenswaardigheden te vermelden, enz. en last but not least, de bezoekers juichen toe dat het fietspad naar Lage Zwaluwe wordt doorgetrokken.

Wij zeggen het bestuur van O.K.G. dank voor het vertrouwen dat zij in onze werkgroep heeft gesteld. Onder de bezielende inbreng van Cock, vonden wij bij hem loyale steun en sympathie voor ons werk. Steun voor ons werk hebben wij ook gekregen van onze sponsors, en van Erfgoed Brabant en van het Prins Bernhard Cultuurfonds met een welkome subsidie. Nogmaals, binnen onze werkgroep was het me een genoegen aan deze tentoonstelling een steentje te hebben bijgedragen. Mensen: ontzettend bedankt voor jullie loyale medewerking en vriendschappelijke bejegening al die tijd dat we aan deze tentoonstelling hebben samengewerkt. Ik beleef er elke dag plezier aan. Joke

Wandelexcursie langs de Houtse Linie

Op zaterdagmiddag 30 mei 2015 werd de 'kleine excursie' in de vorm van een wandeltocht langs de Houtse Linie georganiseerd.

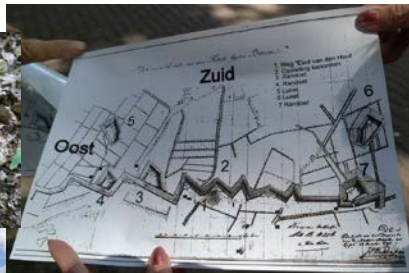
Onder de zielende leiding van onze duizendpoot Cor Knoop vertrok een sterk gereduceerd gezelschap vanuit de Houteindsestraat vlak bij het zwembad "De Randoet". Een super interessante en gezellige wandeling langs de Houtse Linie. Nadat Cor eerst een duidelijk overzichtspanorama had laten zien, we liepen een 300 meter vanuit de startplaats, kwam een golf van informatie over ons heen.

De Houtse linie is een deel van een zuidelijke waterlinie van Holland. Dus niet van Breda, wat veel mensen denken. Ook is het geen verdedigingswerk om de Spanjaarden tijdens de 80-jarige oorlog tegen te houden, maar was deze gericht vanaf 1790 om de Fransen uit Holland te houden. Termen als linie, randoet en lunet werden uitgelegd en waren duidelijk waarneembaar in de linie. Als het land "onder" water werd gezet moet je dit zien als een terrein dat één grote modderpoel werd, waar je niet door kon rijden en waar je niet overheen kon varen. Dat is de kracht van een waterlinie.

Het bescheiden groepje van 5 deelnemers werden getrakteerd op een zonnige ietwat winderige wandeling. Na afloop hebben we nog even nagekeuveld op het terras van de thuisbasis van de heemkundekring Made en Drimmelen. "De Pub" is de plaats waar deze kring hun lezingen houdt.

Een bezoek aan de Houtse Linie is beslist een aanrader. Uiteraard met een uitleg geweldig interessant, maar ook om zomaar te wandelen kun je er genieten van een veelzijdige natuur.

Wellicht nog eens een poging waard om deze tocht te organiseren.

Foto's Anton Krols

Uitnodiging deelname excursie

Historische Geografie 3 oktober 2015

Zaamslag, 24 juni 2015

Beste mensen,

De jaarlijkse excursie van de afdeling Historische Geografie van het KNAG gaat naar de Langstraat in Noord-Brabant en de zuidelijk daarvan gelegen streek. Dit is een gebied op de grens van twee landschappen. In het noorden het rivierengebied met de Maas met meer naar het westen het vroegere zoetwatergetijdengebied van de Biesbosch en in het zuiden de overgangszone naar de hoger gelegen zandgronden. De Langstraat maakt deel uit van die overgangszone, waarin zich duizenden jaren geleden op diverse plaatsen moerassen hebben gevormd met een dik veenpakket. Grote overstromingen in het verleden hebben op plekken ook tot kleiafzettingen geleid, waarvan de beruchtste de St. Elisabethvloed waren (1404-1424). Ontginning van het veen vond plaats vanaf de middeleeuwen tot diep in de nieuwe tijd. Het is dit gebied met zijn grote verscheidenheid aan structuren en nederzettingen uit verschillende tijdslagen en zijn veel archeologie dat we bezoeken.

De excursie wordt geleid door Dr. Hans Koopmanschap. Hij is landschapsarcheoloog en recentelijk gepromoveerd op Grensgebied tussen zand

en veen. Een archeologisch perspectief op de middeleeuwse ontginnings- en bewoningsgeschiedenis van de Langstraat en het aangrenzende zandlandschap van Noord-Brabant <http://erfgoedstem.nl/hans-koopmanschap-grensgebied-tussen-zand-en-veen/> Hij leidt ons naar Geertruidenberg via Oosterhout. Daar maken we kennis met de geschiedenis van één van de economische motoren van de laatmiddeleeuwse economie van de Grote Waard, Geertruidenberg. De latere vestingstad is zowat het begin van de Langstraat en vervolgens gaat de tocht verder richting oosten langs Raamsdonk naar Waspik. Dit is het gebied waar het water grote invloed heeft gehad. Vervolgens gaat de tocht door 's Gravenmoer richting Dongen, waar vooral de turfwinning centraal heeft gestaan. Hier vallen de typische ontginningspatronen in het veenlandschap op. Op de tocht wordt ook aandacht besteed aan de oudste bouwwerken in het gebied (kerken) als tastbare relicten bovengronds.

Programma:

10.30 -- 11.00 uur Ontvangst met koffie in hotel De Goderie, Stationsplein 5a (tel: 0165 560 660)

11.00 -- 11.45 uur Inleiding in de bus op weg naar Oosterhout/Geertruidenberg

11.45 -- 13.30 uur Bezoek aan museum/kerk Geertruidenberg (inclusief de SCHAT van Brabant: het mysterieuze zwaard uit de opgraving aan de Koestraat uit 2005!)

13.30 -- 14.30 uur Lunch in 't Bergsch Backhuys' (tel. 0162 521740) info@bergschbackhuys.nl

14.30 -- 16.00 uur Tocht langs Raamsdonk, Waspik en ontginningen van 's-Gravenmoer.

16.00 -- 17.00 uur Dongen met kerkruijne en koffie in Aurora, Kerkstraat Dongen

17.00 -- 18.00 uur Met bus direct terug naar Roosendaal NS station

Deelname aan de excursie kost Euro 39,50 te storten op NL30 INGB 075.1833.967 ten name van A.M.J. de Kraker, Reuzenhoek 1, 4543 NB Zaamslag onder vermelding van Excursie 2015 Langstraat Historisch Geografie. Graag opgeven vóór 13 september 2015. Deelname vindt plaats in volgorde van aanmelding.

Met vr. groet

Adrie de Kraker en Hans Renes.

Dr. Adriaan M.J. de Kraker

Reuzenhoek 1, 4543 NB Zaamslag

tel. 0115 564133 mobiel 06 53224430 (in geval van late verhindering) Krakeram@Zeelandnet.nl

Onthulling van het kunstwerk 'Ode aan de zandrug'

Op vrijdagmiddag 10 juli is in natuurpark De Vest in Waspik het kunstwerk 'Ode aan de zandrug' van Sannah Belzer onthuld. Dit onder begeleiding van muziek en zang door de drie Waspikse basisscholen.

Het kunstwerk is onderdeel van een kunstroute langs het Halvezolenpad. Ode aan de zandrug is ontworpen door Sannah Belzer en is gelegen aan het

Halvezolenpad, bij natuurpark De Vest In Waspik. Het ontwerp refereert aan de langgerekte hoge zandrug waarop de dorpen Raamsdonk, Waspik, Capelle en Besoyen zijn ontstaan. Vanuit historisch kaartmateriaal heeft de kunstenaar hoogtelijnen van de zandrug in beeld gebracht. Die zijn op schaal teruggebracht tot hanteerbare proporties en in vorm gestileerd tot twee grondlichamen die in het park worden gerealiseerd. Het werk nodigt uit tot spelen, beklimmen en recreëren. Sannah bouwt het kunstwerk met hulp van de vrijwilligers van heemkundekring Op 't Goede Spoor en Platform Waspik.

Lancering van de Halvezolen route

Het kunstwerk is onderdeel van kunstroute Halvezolenlijn in de gratis fiets- en wandelroute app 'Brabant vertelt'. In deze route zijn historische verhalen opgenomen over het gebied. Soms in de vorm van verhalen, soms door speciaal ontwikkelde animatiefilms en gedichten die te bekijken en beluisteren zijn via je smartphone. Ook komt er een interactieve app voor kinderen. De ontwikkeling van de beide apps is mogelijk gemaakt door de subsidieregeling Erfgoed in context van Provincie Noord-Brabant.

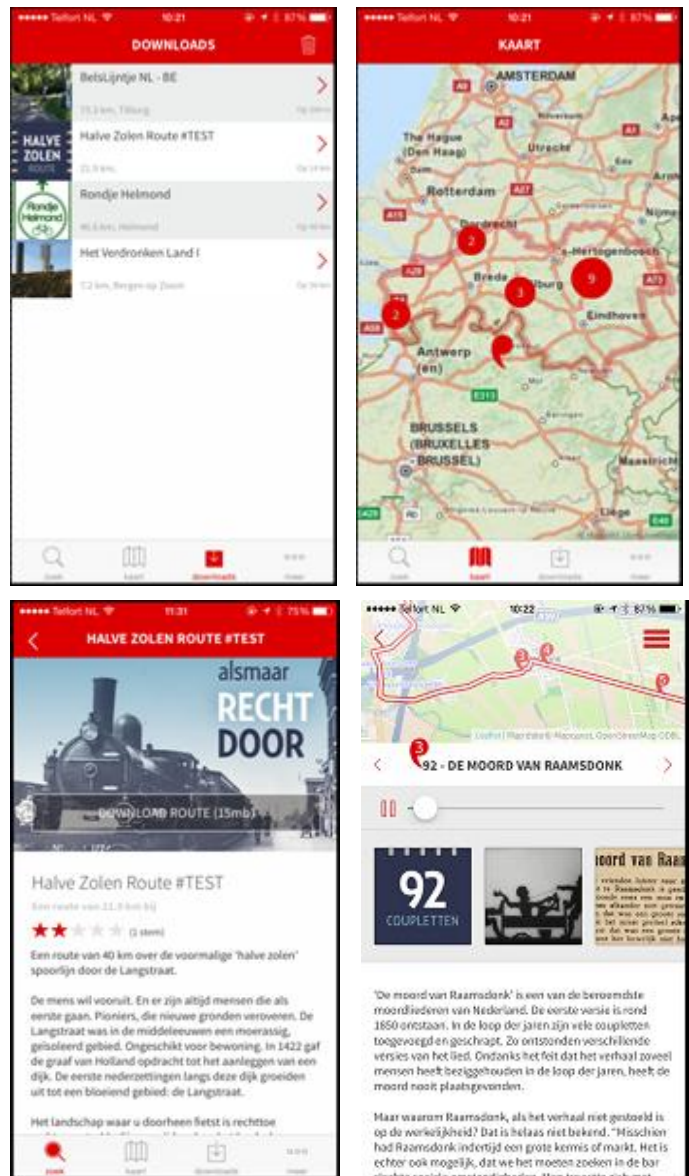

Download de app 'Brabant vertelt' via de App Store of Google Play de instructie vind je via de link:

<https://www.youtube.com/watch?v=DLCIkbmjtA>

Voorbeeld POI's

Overzicht route (POI's, animaties, gedichten)

Foto's Ontleend aan de presentatie Els Klerkx gemeente Waalwijk koffie bijeenkomst werkgroep halve zolen lijn

DIVERS NIEUWS

Ledenvaria

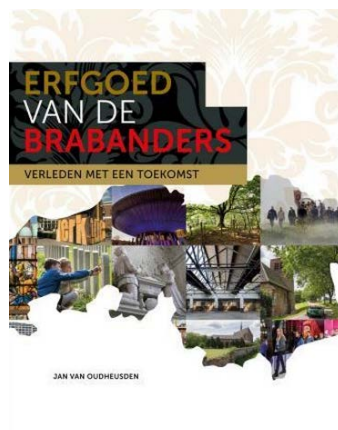
Van de bibliotheek

De bibliotheek heeft weer twee prachtige boeken aan de collectie kunnen toevoegen. Beide boeken beschrijven de ontstaan- en ontwikkelingsgeschiedenis van Brabant.

Hans Koopmanschap doet dat in zijn studie en beschrijving van de ontginnings- en bewoningsgeschiedenis van de Brabantse Langstraat en het aangrenzende zandgebied aan de hand van archeologische vondstendepots en opgravingen.

Zijn proefschrift is gebundeld in een aantrekkelijk boekwerk:

GRENSGEBIED TUSSEN ZAND EN VEEN.

Het tweede boek **ERFGOED VAN DE BRABANDERS** verleden met een toekomst, is samengesteld door provinciaal historicus Jan van Opheusden.

Hij laat door foto's en teksten het cultureel erfgoed van Brabant zien. Hij koos hiervoor een kleine vierhonderd karakteristieke en vaak verrassende elementen. Het doel hiervan is zijn publiek bewust te laten worden van de alledaagse dingen die tot ons erfgoed behoren.

Van de St. Jan in Den Bosch tot Hermieneke van Bergeyk, van de Markiezenhof in Bergen op Zoom tot de fiets van Wim van Est.

Verder heeft Jan Domenie de bibliotheek een boekje gegeven bedoeld voor kinderen. Een fotoboekje met opdracht om kinderen kennis te laten maken met **RAAMSDONKSVEER** van vroeger.

SCHOOLPROJECT van de Stichting Veers Erfgoed.

Van de redactie

Beste leden van de Oudheidkundige Kring Geertruydenberghe,
Mocht u kopij willen aanleveren voor het KringNieuws of NieuwsFlits geef ik dit even mee.

De uiterste inleverdatum van kopij voor KringNieuws nr. 6 is **donderdag 24 september**. Het KringNieuws valt dan in de week van 5 oktober in de bus. Mocht blijken dat er in de vakantieperiode behoefte is aan een extra editie dan verschijnt deze tussendoor of er wordt een NieuwsFlits verzonden

Stuur **kopij** als Word-document, platte tekst, dus geen opmaak

Stuur **foto's** (onder vermelding van wie, wat, waar en wanneer) naar **John François:**

john.francois@hotmail.com

Tip, kent u iemand in uw omgeving die geen emailadres heeft druk deze NieuwsFlits even af en doe die dan bij deze persoon in de bus.

Met vriendelijke groet,
De redactie

Nieuw, De OKG Cadeaubon

Onlangs heeft het bestuur besloten in het kader van ledenwerving, een OKG Cadeaubon in het leven te roepen.

Wilt U echt eens iemand verrassen met zijn of haar verjaardag of andere feestelijke gelegenheid. Of zomaar uit genegen- of dankbaarheid

Schenk hem of haar dan eens de OKG Cadeaubon.

Er is een bon voor één persoon en een bon voor één echtpaar.

De Cadeaubonnen zijn verkrijgbaar bij alle OKG bestuursleden en kosten als geschenk voor één persoon € 20,00 en voor één echtpaar € 25,00.

De bon geeft de ontvanger gratis het recht op het volledige lidmaatschap van de Oudheidkundige Kring 'Geertruydenberghe' voor de duur van één jaar.

De ontvanger van de Cadeaubon kan deze inleveren bij het secretariaat van de OKG, Nassaustraaf 13 in Geertruidenberg, waarna hij of zij per direct voor één jaar gratis lid is van de Kring.

